

Agenda

Hervormde Gemeente

Blija - Hogebeintum

Kerkdiensten

Yn Fryslân ferfalle de kommende wiken hast alle tsjerketsjinsten yn ferbân mei it coronafirus.

Zondag 25 okt Nicolaaskerk, gezamenlijke dienst gaat niet door.

Zondag 8 nov Nicolaaskerk, Blija
09.30 uur drs.T. Simonides

Zondag 15 nov Nicolaaskerk, Blija Gedachtenisdienst
09.30 uur ds. U. Tjallingii

FOW Hegebeintum

oant jannewaris gjin tsjinsten

Oecumenisch Leesrooster

18 okt	5 ^e van de herfst	Jes 45, 1-7; Matt 22, 15-22	groen
25 okt	6 ^e van de herfst	Deut 6, 1-9; Matt 22, 34-46	groen
1 nov	7 ^e van de herfst	Spreuken 9; Matt 25, 1-13	groen
8 nov	8 ^e van de herfst	Jes 48, 17-21; Matt 25, 14-30	groen
15 nov	9 ^e van de herfst	Ez 34, 11-17; Mat 25, 31-46	groen
22 nov	10 ^e van de herfst	Dan 12, 1-4; Matt 24, 14-35	groen

Snein 15 septimber 2019
oantrûntsjiinst yn de
Nicolaastsjerke Blije

It Kwartettekoar
û.l.f. Hindrik van der Meer
songen liturgy "Mei hertslach sjonge"

Het interieur van de hervormde kerk van Blije met in het midden een rij liggende grafzerken.
foto's jan Spoelstra

'De Fryske flagge op 'e toer, dat sjogge minsken fan fierren'

wiebe van der hout

De grafzerk van Janco van Unema in de Nicolaaskerk van Blije inspireerde linnen- en zeefdrukkunstenares Nynke Runia tot toegepast werk in deze kerk. Hij introduceerde het vlas, de basis van haar linnen, in de streek.

Follow the blue line

Al enkele zomers organiseert linnenartieste Nynke Runia uit Blije , een culturele vlasroute van 30 kilometer door Noardeast-Fryslân. Het evenement dat voert langs vlasvelden, het vlasmuseum en haar textieldrukkerij/atelier Kleine-Lijn zit er alweer

op, maar de hervormde kerk van Blije is nog op twee zaterdagen met haar werk open tijdens Tjerkepaad 2019.

Nog niet zo lang geleden ontdekte Runia in een boekje dat de in 1540 in de kerk van Blije begraven Janco van Unema meer deed dan vechten tegen de Saksische overheersing. Hij gaf de aanzet voor het verbouwen en verwerken van vlas in de streek.

In de geschiedenis gingen cichorei (grondstof voor surrogaatkoffie en medicijnen) en vlas vaak samen. De teelt van cichorei was de ideale voorbereiding voor de teelt van vlas. Geen wonder dus dat tot de jaren zeventig van de vorige eeuw vlakbij de Nicolaaskerk een oude chicorei-eest (drogerij) stond.

De kerk was verder omringd door vele kleine huizen. Die zijn weg, maar nog steeds leidt een steegje tussen nieuwe bescheiden huizen naar de ingang van het godshuis. Het oudste deel van de huidige kerk (anno begin zestiende eeuw) is de onderkant van de toren met muren van ruim 1,5 meter dik.

„It ljocht mei hast rûnom grutte finsters, de romte en it sjongt hjir prachtich”, vertelt Binne Reitsma over wat hem het meest in de kerk bevalt. Hij is diaken, voorzitter van de kerkenraad, preekvoorzener en kostert ook wel in de kleine Hervormde Gemeente. Het lastigst zijn de vele op- en afstapjes in de vloer van zerken, estriken en rood hout.

„Nynke Runia hat hjir op 'e knibbels yn tsjerke lein”, zegt Reitsma, wijzend op de grafzerken. Zij maakte gipsafdrukken en papierafgietsels van delen van de zerken: de figuren in de hoeken en het hoofd van Janco van Unema. Dat hard geworden masker en ook ander materiaal is achter glas te zien om het maakproces van haar bedrukte linnen doeken inzichtelijk te maken.

De fragmentarische vormen van de zerken zijn zo gerangschikt dat ze eenmaal gezeefdrukt aan oude bouwtekeningen doen denken. Er hangen drie op een rij in het ruime en lege koor van de kerk. „Dit doek was laatst weg”, zegt Reitsma over een vlasafbeelding. Het werd gekocht door een Tsjerkepaad-bezoekster. Inmiddels hangt er een herdruk.

Blije doet vier zaterdagen in de zomer mee met de openkerkenroute. „Wy ha te min frijwilligers om mear te dwaan, it is ek noch fakânsje. Der komme 30 oant 40 minsken de sneon. Ien kear wiene der 45, doe wie der ek in fytsrûte.” Duitsers, twee Poolse vrouwen, een Frans gezin en een Friezin 'om utens' uit Schotland; Reitsma sprak ze allemaal bij de koffie op zaterdagmiddag.

„Wy ha as wy iepen binne de Fryske flagge op 'e toer. Dat sjogge minsken fan fierren.” Het plaatsen van de vlag gebeurt vanaf een zolder door een speciaal luikje. Omdat de kerk eigenaar was van de toren gebeurde dat lange tijd op kosten, 50 gulden, van de kerkvoogdij.

De kerk onderging al diverse restauraties. Nu baart de oude eikenhouten preekstoel, door Runia ook vrij 'vertaald' op een doek, enige zorgen. Er brokkelt hout af.

Het witte Van Dam-orgel (1870) is drie jaar geleden volledig uit elkaar geweest. Rond de eeuwwisseling is het wat romantischer gemaakt door het aanbrengen van een zwelkast en dispositiewijzigingen van de registers. Inmiddels is het alweer origineel gemaakt. Tijdens Tsjerkepaad wordt het bespeeld door organisten overal uit het land. „Der binne guon dy't in pear tsjerken ôfreizgje om op sneontemiddei hjir yn Fryslân te spyljen. Op 31 augustus komme der wer twa by ús.”

De weggehaalde kerkkloken kwamen na de oorlog niet terug uit Duitsland. De nieuwe grote klok herinnert daaraan met het begin van de inscriptie: 'de âlde klok bliuw wei as prooi fan dwinglandij'.

Blije telt op zo'n 800 inwoners maar liefst drie godshuizen. De gereformeerden – die 's zomers samen kerken met de hervormden – hebben nog De Haven en de vrijgemaakt-gereformeerden kerken ook in het dorp. Reitsma: „Der ha ek trije skoallen west, dêr is noch ien fan oer. Trije korpsen wiene der ek, dy binne allegear ferdwûn.”